

สร้างลูกผสมปทุมมาสายพันธุ์ต้านทานต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย
Varietal Improvement of Curcuma for Bacterial Wilt Resistance

สุธามาศ ณ น่าน¹ สุป็น ไม้ตัดจันทน์¹
ณัฐริมา โฆษิตเจริญกุล² วิภาดา ทองทักษิณ³

บทคัดย่อ

การสร้างลูกผสมปทุมมาสายพันธุ์ต้านทานต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* โดยคัดเลือกและผสมพันธุ์กระเจียว/ปทุมมา ซึ่งผ่านการทดสอบคุณสมบัติทนทานต่อโรคเหี่ยวกับพันธุ์กลุ่มปทุมมา ปทุมรัตน์ บัวขาว และบัวลาย เพื่อให้ได้ลูกผสมที่มีความต้านทานโรคและลักษณะดีตรงตามความต้องการของตลาดหรือสามารถพัฒนาต่อเป็นพันธุ์การค้า ดำเนินการทดลองที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ระหว่างปี 2552-2556 ได้ลูกผสมปทุมมา 2 ชุด คือชุดที่ 1/2552 จำนวน 43 สายพันธุ์ และชุดที่ 2/2553 จำนวน 32 สายพันธุ์ใช้ทดสอบปฏิกิริยาต่อโรคเหี่ยวในเรือนทดลองเพื่อประเมินความทนทาน/ต้านทานโรค ปรากฏว่าได้ลูกผสมจำนวน 53 สายพันธุ์ที่มีความทนทานต่อโรคระดับปานกลาง-ระดับสูง ปี 2556 นำลูกผสมปลูกทดสอบในแปลงปทุมมาซึ่งมีประวัติโรคเหี่ยวระบาด ประเมินเปอร์เซ็นต์โรคเหี่ยว ระดับการเกิดโรคและความรุนแรงของโรค พบว่า ไม่มีลูกผสมปทุมมาสายพันธุ์ใดที่แสดงความต้านทานต่อโรค เนื่องจากลูกผสมปทุมมาทุกสายพันธุ์เกิดอาการของโรคเหี่ยว แต่ก็มีบางสายพันธุ์แสดงคุณสมบัติทนทานต่อโรคสูงกว่าสายพันธุ์อื่น โดยพบเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคเหี่ยวและความรุนแรงโรคในระดับต่ำมากจำนวน 6 สายพันธุ์ได้แก่ เขมรขาว×บัวสวรรค์คัดสีเข้ม 45-15, Tropical snow×บัวสวรรค์เทพสถิตส้มแดง, เชียงใหม่เรด × เทพสถิตส้มแดง, CR-6 เรดอนันต์ × เทพสถิตส้มแดง, บิ๊กเรด × CR-6 เรดอนันต์ และม่วงดอยตุง × บัวลายลาวคัด ซึ่งมีระดับการเกิดโรคระหว่าง 1.6-2.0 นอกจากนั้นยังมีลูกผสมที่จัดอยู่ในกลุ่มทนทานโรคได้ดีเช่นเดียวกันอีกจำนวน 19 สายพันธุ์ กลุ่มที่ทนทานต่อโรคปานกลางจำนวน 28 สายพันธุ์ และลูกผสมที่อ่อนแอต่อโรคเหี่ยวจำนวน 2 สายพันธุ์ นอกจากนั้นได้ประเมินคุณค่าการใช้ประโยชน์ในการเป็นไม้ตัดดอก ไม้กระถางหรือใช้ตกแต่งสถานที่ของลูกผสมปทุมมา รวมทั้งทดสอบการยอมรับของเกษตรกรและผู้ที่สนใจในงานถ่ายทอดเทคโนโลยีปทุมมาและวิชาการเกษตร คัดได้ลูกผสม 3 สายพันธุ์ ซึ่งได้คะแนนความชอบ 3 อันดับแรกจากการทดสอบ

รหัสการทดลอง 01-32-54-01-02-00-02-54

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

^{3/} สถาบันวิจัยพืชสวน